

YENİ NESİL KRİPTO PARALAR

Radyo Trafik'te yayınlanan ve trafik hariç her şeyin konuşulduğu "Özay Şendir ile İnce Ayar" programında kripto paralar ele alındı. Kadir Has Üniversitesi Yeni Medya Öğretim Görevlisi İsmail Hakkı Polat, yeni nesil piyasayla ilgili bilinmeyenleri anlattı.

Kadir Has Üniversitesi Yeni Medya Öğretim Görevlisi İsmail Hakkı Polat, Radyo Trafik'te yayınlanan "Özay Şendir ile İnce Ayar" programında son dönemin popüler yatırım araçlarından kripto paralar ile ilgili önemli bilgiler verdi. İşin yatırım kısmıyla değil, neleri değiştireceği kısmıyla ilgilendiğini anlatan Polat, "Piyasadan ziyade ekosistemle ilgileniyorum ama piyasada ekosistemin bir parçası olduğu için kendimizi alı koyamıyoruz." dedi.

KRİPTO PARALAR NE KADAR RİSKLİ?

İsmail Hakkı Polat, kripto para piyasasının görülebilen en karmaşık işleyişe sahip finansal yatırım araçlarından biri olduğunu belirterek, "Siz bunun ne olduğunu anlamadan, nasıl işlediğini anlamadan piyasaya girerseniz buradaki haber akışının ne anlama geldiğini bilmezsiniz. Kripto paralarda herhangi bir yüzde 10'luk bir çıkış ya da iniş olduğunda sistemin kesildiği ya da üst üste çok yükseldiğinde veya indiğinde soruşturmaların açıldığı, denetlenebilir, kontrol edilebilir bir ortam bulamazsınız. Kripto para piyasasında bilgi donanımına, işleyiş bilgisine sahip olmadan evi, arabayı satıp yatırım yapmak kumar oynamakla eşdeğer. En basitinden altın alırken, altın ile ilgili haber akışını takip etmiyorsanız ya da o konjoktürü bilmiyorsanız bu da aslında kumar oynamakla eş değerdir. Özellikle hiç bilmediğiniz kripto para alıyorsanız bu, bahis oynamaktan bile daha riskli bir durum. Hiç olmazsa at yarışında ya da futbol maçları konusunda bir bilgi birikiminiz var. Buna bakarak bir yorum yapabiliyorsunuz. Kripto para piyasasında sadece ismini duyduğunuz bir coinin sadece bir akışı olduğu için katılıp dünya kadar para yatırabilmek gerçekten büyük bir cesaret ya da cehalet işi." değerlendirmesinde bulundu.

KRİPTO PARALARIN DEĞERLERİ NEYE GÖRE BELİRLENİYOR?

Bitcoinin çıkışının üzerinden 12 yıl geçtiğini hatırlatan Öğretim Görevlisi Polat, "Aslında burada da belirli periyotlar var. Şu anda halihazırda bitcoinin işlevsel yönleri mevcut. Mesela siz Çin'de bir iş adamısınız ya da para kazanan birisiniz. Çin'den dünyanın herhangi bir yerine para gönderebilmek için en hızlı ve etkin yöntem başta bitcoin olmak üzere kripto paralardır. Ama bunu bu amaçla kullanan kaç kişi var tartışılır. Bu durum altının endüstride spekülasyon anlamında kullanılmasıyla benzer bir durum. Kripto paralar 2013, 2017 ve 2021 olmak üzere 4 yılda bir altın yıllarını yaşadı. Bitcoin, kripto paraların endeksidir, aynı zamanda hemen hemen her şeyidir. Piyasanın yüzde altmıştan fazlası bitcoinden oluşur. Kurucularının bile müdahale edemediği yazılımı, 4 yılda bir bitcoinin arzını yarıya indirir. Bu indirim olduğu zaman konjoktürel bir taleple karşılaşır ve arz indiği, talep arttığı için otomatik olarak bitcoinin fiyatı artar ve kripto para piyasalarına bu durum bitcoine endeksli yansır. Şu anda bitcoinin 2020'nin Mayıs ayında yarıya düşürülen arzı, aynı zamanda pandemiyle konjoktürel olarak denk geldiği için başta Amerika'daki kurumsal yatırımcıların olası hiper enflasyondan

kendilerini korumak için başta Elon Musk gibi yatırımcılar ve perde arkasında bir çok firma kripto paraya yatırım yaptı. Bu anlamda kendilerini hiper enflasyondan korumak için altın gibi yatırım aracı olarak kullanması dolayısıyla şuanda bitcoin ve diğer kripto paralar değer saklama aracı olarak karşımıza çıkıyor.” şeklinde konuştu.

YÜKSELİŞ DÖNEMİNİN BİTTİĞİNİ KESTİRMEK MÜMKÜN MÜ?

Kadir Has Üniversitesi Yeni Medya Öğretim Görevlisi İsmail Hakkı Polat, bitcoin haricindeki kripto paraların bir dayanağının olmadığını da belirterek, “Geleceği olanlar var ama daha o gelecek gelmedi. O yüzden aynı borsada olduğu gibi kulaktan kulağa yayılan bilgilerle diğer coinlere para yatırılıyor. Zaten herkes para yatırıp para kazanıyor. Önemli olan bu dönemin ne zaman biteceğini öngörebilmek. Çünkü piyasa geri çekilirken o an da siz durumdan haberdar olamazsanız çok ciddi risk altına girersiniz. Bunun ötesinde kripto paralar günlük olarak sığ bir piyasa olduğu için dünyada dolar, altın, hisse senedi gibi hacmi olmadığı için özellikle manipülasyon yapma riski de oldukça yüksek.” ifadelerini kullandı.

KRİPTO PARALAR NASIL MANİPÜLE EDİLİYOR?

Kripto para piyasasında manipülasyonu belirleyen bir kural olmadığının altını çizen İsmail Hakkı Polat, “Siz her hangi bir kripto parayı almaya karar verdiğinizde piyasa değeri, günlük alım satım miktarına bakıp karar vermeniz lazım. Eğer yeterince büyük parayla işlem açarsanız elbette kar edersiniz. Ama şunu unutmayın; sizden daha büyük paraları olan kişiler bu işe girerlerse siz ortada kalırsınız. Bazen sosyal medyadaki çok takipçili hesaplar bu tarz operasyonlar yapabiliyor. Her zaman, her şekilde yükselen bir piyasa yok.” diye konuştu.

KRİPTO PARALARA YATIRIM YAPMAK İSTEYENLERE TAVSİYELER

Kripto paralara yatırım yapmak isteyenlere tavsiyelerde de bulunan Polat, “2021 yılı, özel bir yıl olmasının yanı sıra günlük iniş çıkışlar da görülebiliyor. Bu iniş çıkışlar içerisinde ben insanlara şunu tavsiye ediyorum; bitcoine ya da bir kripto paraya yatırım yapmaya karar verdiğinizde öncelikle küçük bir miktarda yatırım yapın. Anlık yüzde 30 artışta ya da yüzde 50 inişte kimyanız nasıl değişiyor kendinizi bir test edin. Çoğu insan bu testten çıkamaz. Çünkü insanların hiç alışkın olduğu bir durum değil. 3 saatte yüzde 50 artan bir coin 2 saatte yüzde 70 düşebiliyor. Buna dayana bilecek misiniz? Kulaktan dolma ya da fenomenlerden duyduğunuz bilgilerle yatırım yapmayın. Bu piyasayı bilmiyorsanız, kullandığınız borsayı güvenli bulmuyorsanız bir kez daha düşünün. Şifrenizi, cüzdan numaranızı paylaştığınız bir ortamda virüs programı kullanmıyorsanız siber güvenliğinizi sağlayamıyorsanız burada parayı internet korsanları kazanır.” uyarısında bulundu.

DEVLETLER KRİPTO PARALARDAN VERGİ ALABİLİR Mİ?

Öğretim Görevlisi İsmail Hakkı Polat, tarihte ilk defa bir dijital ürünün ortaya çıktığını ve ülke sınırı tanımadığını hatırlattı. “Kripto paralar sadece devlet kanunuyla değil kendi kanunlarıyla çalışıyor.” diyen Polat, “Düzenleme yapılacak deniyor. Peki bundan bitconin haberi var mı? Çünkü bitconin sahibi yok. Kuralları var sadece ve bu kuralları kimse değiştiremez. Sadece dünyadaki bütün bitcoin topluluğu bir araya gelip, çoğunluk olarak karar verirse ancak değiştirebilir. Bunu da şuan da değiştirmeye çalışan kimse yok. Dünyada birbirini tanımayan

11 binden fazla topluluk ve yüz bine yakın bu işin kayıtlarını tutan insan var. Onların hepsi bir mutabakata varmadığı sürece bu sistem böyle çalışır. Dolayısıyla devletler açısından bunu düzenlemek son derece zor.” yorumunu yaptı.

DEVLETLER NE YAPMALI?

Devletlere önerilerde bulunan İsmail Hakkı Polat, “Başta bitcoin piyasası olmak üzere kripto para piyasalarında bitconin fiyatının yükselmesini göze alarak, kendi kurumlarıyla merkez bankaları üzerinden para toplayıp sistemin içerisine dahil etmeliler. Altında olduğu gibi kripto paraları rezerv haline getirebilirler. Yasaklamalar, ağır vergiler ile piyasayı kontrol etmeye çalışırlarsa başarısız olurlar. Yatırımcı yabancı borsalar ve merdiven altı borsalar üzerinden alım satım yapmaya devam eder.” açıklamasını yaptı.